

Кажучо, што чытанне — вялікая карысная праца нішта гэта? Асабліва, калі ў нас, здаецца, калі ў нашым постсавецкім грамадстве маліцца чалавек інтэлектуальнай, творчай працы. Грамадства больш сярняе дэзавымі дзіям, бізнесменам, а не сава інтэлігенцы. Скажыце, ці адчувае нацыянальная бібліятэка гэта праблему?

— Увогуле, праблема існуе — так лічыць мае калегі-бібліятэкары гораду і пасляку Беларуса. Многія ж маюць чытаць сава ўдасная бібліятэка, і гэта гэтава ўлічваць. Колыаскі чытаць

але з-за неагачастиці абсолют-
но всіх усіх мій усіх амбіт-
ваць кар'єрність білізніт-
вучня старіших класів. Ка-
у приципи рабів з'єднати
павинні. Усе люди мають
їхні права на інформацію і до-
ступ до неї. Магу з упевнені-
стю сказати, що ми маємо підста-
ви, що інтелектуальна
думка не загасла, і громадська
необходна така інформація
на криніці, як Національна
бібліотека. Адже це єдина
інформація, яка єдина, пра-
ва.

што людзі не толькі не стра-
цілі цягі да чытання, але нава-
рарот — вельмі апантаныя.
Імкненні стаць высокаадукава-
нымі.

Сціпляя на матэрыяльныя
прыродныя рэсурсы Беларусі,
багатай інтэлектуальным патэ-
нцыялам, які мы не павінны
страціць. Нацыянальная біблі-
тэка — адна з важнейшых кры-
ніц, якая спрыяе яго развіцця

Тэма: **Размаўляе**

1. 1944-1945

Апошнія слова—за Вярхоўным Саветам. А можа і за Канстытуцыйным судом?

можна було краще представити у Вярхоўны Савет.

Як не паважэцца, Расійская Федэрацыя, дзе ўжо год даўно такі гарант дэмакратыі, як Канстытуцыйны суд. Арганізацыя сур'ёзная, якая можа паказаць сур'ёзнае «сфіт» на наставі і становішчы і была прэзідэнтаў. Восе што патрэбна Беларусі — талды ўсе гэтыя ведамасныя, з дазволу сказаць, заковы будучы дхліцяца з паго. Так і павіна быць у будучым. Пакуль жа задавоўнас думкай Старшыні ВС, калі, гаварчы аб неабходнасці прыватызаванні, дэманалізацыі, ён забывае: «Працэс прыватызаванні ўключае стварэнне дакладнай сістэмы юрыдычных абавязаванстваў», якія абараняюць прыватныя ўдніскаў...»

ЦІ ТРЭБА ДЗІДЗІЛІЦІ, што, янавоўнацыя апошнімі «інавацыямі», беларускія бізнэсмэны пачынаюць

торгівцями без справи, а нека-
торів звагує спільно на чамана-
дних. Капітали ж пераціають
у інші країни (СНД, Пабраз-
лорію, Польщу), дзе з больша-
павай ставіцца да рыначна-
законаў, эканамічнай свабоды
і чужацін.

Напачатку, між іншым, і
павільняліся захопіні ін-
вестары, бо іхня разведка
працуе хутка і дакладна. Мож-
напамаініць, што кожнага а
іх цікавіць дзве рэчы: стабіль-
насць у намай дзяржаве і
спрыяльнасць для бізнесу за-
канадаўства. Запытаўшы, што, ведаю-
чы пра тую ж падатковую
палітыку ў Беларусі, пра новыя
засідзілі зладароў-мананалістаў,
пра тое, што іх маёмасць у нас
прэ-рэвалюцыйнага мамахам
мае больш быць нечакана дабрадна,
бізнесмены Захаду да нас
усур'ё не пойдуч.

У Праграму развіцця і пад-
трымкі прадпрыемстваў і

[illegible]

підприємств з межних пасаждок і безпартійна країну! різних напрямів. Не працюють ж яні, які говоривши, на заходній публіці! А у сьоме дома ми самі ішли зовсім алчмачим таке, що знову примушаво близькі і даліше партію гаварив: «Беларусь — це зона, для бізнесу і туризму».

Увійшли, ініціатива і постанови № 588 у чиним — з разряду малабожних акцій. У Саїніне не тільки акція переважила палітвину. Радця, віділив, єсь. Асабіла, калі думаете: чаму знову «залли» нечакана пущених за 2—3 тидні да пачатку сесії? Нажно нелга было пачаць і належним чинам представіть праваловы ў парламент, каб там фундаментальна і професіянальна разабраліся і ськазалі: «Магчыма, штосьеся знайшло і в сьвай дэстабілізацыі ў заканадаўстве. Аднак не: магчымыя нажыць палітвчым кабінетам аказалася больш прывабліва. Дык за кім застанеша апошняе слова?»

Гэты, далейка не поўны, і неабсягчыны аналіз кроку ўрада хацелася б завяршыць зноў жа з гэтымса паважаннага кіраўніцтва нашай дзяржавы: «Па-ранейшае мы старэямся вырашыць праблему на ўзроўні неабавязальнай сувязі, кідаючыся з адной краіныні і ў другую».

Пры сьмі жаданні прыладца да гэтай фразы пільк немагчыма. У гэі кожны слова на сваім месцы. А магчыма і чамутоў, спецыялістаў ініша думка?

Валерій ЧАРНЯЎСКІ,
г. Мінск

ВЯЗДА

І ДЛЯ ДВОЕЧНИКАУ, І ДЛЯ ВЫДАТНИКАУ БЯСПЛАТНА

ШКОЛУ. Выканком раённага Савета народных дэпутатаў разглядаў пытанне аб вызваленні ад платы за праезд школьнікаў у аўтобусах гарадскога і прыгараднага маршрутаў. Вырашана, што да канца навучальнага года школьнікі на вызначаных маршрутах будуць ездзіць бясплатна, а затрытыя м'ясцовы аўтопарку кампенсуюць за кошт раённага бюджэту.

ЛЕПШ ПОЗНА, ЧЫМ НІКОЛІ

Наш спецыяльны карэспандэнт перадае з XIX Сусветнага кангрэса па малому бізнэсу

ВАРШАВА. (Валерый ЧАРНЯУСЬКІ). Малы бізнэс, нягледзячы на ​​назівацкіх м'ялках, які ўскладвае расійскія ўскладнаванні, мае патэнцыял у аэканаміі і кваліфікацыі людзей. Прадпрыемствы нашай суседзі Польшчы якраз і адчуваюць гэтыя клопаты — з боку ўрада рэспублікі, іншых дзяржаўных структур. Ва ўсім разе, тут ужо функцыянуе 1.600 тысяч прыватных фірм. Прэзідэнт Рэспублікі Польшчы Лех Валенса, які прыняў званне ганаровага шэф-а кангрэса, у сваім прывітаным слове, у прыватнасці, сказаў:

— Польшча знаходзіцца на парозе вялікіх пераўтварэнняў адносна ўласнасці. У справе развіцця прадпрыемстваў, малага і сярэдняга бізнэсу ў краіне ёсць вялікія магчымасці. Падкрэсліваю, што альтэрнатыва шляху да рынку ў нас няма.

Тое, што Польшча сярол

краін былога сацыялістычнага лагера першай пачала гэты шлях, сёння агульнавядома. Есць і пэўная перспектыва, што прынята ўсім дзяржавам свету. Фактам такога прызнання з'яўляецца і правядзенне ў Варшаве XIX Сусветнага кангрэса па малому бізнэсу, які працуе з 11 па 14 кастрычніка. На гэты форум дэлегацый людзей прыйшлі прадстаўнікі 61 краіны свету з усіх кантынентаў зямнога шара — Канада, ЗША, Германія, Японія, краіны СНД і многіх іншых дзяржаў. Яго ўдзельнікі спадзяюцца на тое, што работа і разнікі кангрэса зрушыць урады многіх дзяржаў, у прыватнасці ўсходняй Еўропы і СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гаворыцца гэта і таму, што на дэлеваным форуме знайшлі адлюстраванне многіх з праблем (дарэчы, у невялікай ступені ўжо вырашаных), якія стаяць і на шляху Беларусі ў сучасны рынак. Нам, такім чынам, трэба працаваць і працаваць абставінах гэтых краін, каб наш бізнэс не быў пераможаным пераможцамі.

Калі ж будзем актыўна працаваць у гэтым напрамку, без падтрымкі з боку сусветнага супольніцтва не застанемся. Як сказаў у сваёй прамове на кангрэсе ад імя краіны прэзідэнт Украіны Леанід Кучма, «гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД». Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

ХОЦЬ АДНА ЧАРГА, ДЫ ЗНІКНЕ

ШЧУЧЫН. 2.700 чалавек стаць сёння ў чарзе ў раённы горадзе на ўстаноўку тэлефона. Аднак навука ў гэтых чаргахаво алошым часам значна палепшылася — стала вядома, што ўжо ў будучым годзе плануецца пуск аўтаматычнай тэлефоннай станцыі адрозна на 4.500 нумароў. Такім чынам, ішча і запас застанецца.

Прафесійнальную дзейнасць пачаў у 1961 годзе адвакатам стажорам у адвакацкай канторы. З 1964 года — адвакат права ў міністэрстве замежных спраў Люксембурга. Затым працаваў у дагаворна-прававым адзеле МЗС. У 1968 з'яўляўся членам дэлегацыі Люксембурга ў ААН. У 1969 годзе — дэлегат Люксембурга на Венскай канферэнцыі па праве дагавораў.

З 1970 па 1976 год — намеснік галоўнага прадстаўніцтва Люксембурга пры НАТО. З 1976 па 1978 год — спецыяліст па пытаннях міжнароднай эканомікі ў міністэрстве замежных спраў і знешняга гандлю. Быў дэлегатом Люксембурга на Канферэнцыі па эканамічнаму супрацоўніцтву ў Еўропе (Парыж, 1977 г.), дэлегатом Люксембурга на канферэнцыях

Жан-Мары Хостэ нарадзіўся 11 верасня 1937 года ў Люксембургу. Закончыў факультэт права ў Парыжы і факультэт

Гарбачоў гатовы адказаць на пытанні суддзяў Канстытуцыйнага суда, аднак не ў рамках працэсу.

Вылі прэзідэнт СССР Ці генеральны сакратар ЦК КПСР Міхаіл Гарбачоў заахвочвае гатовнасцю адказаць на ўсе пытанні Канстытуцыйнага суда, аднак толькі ў тым выпадку, «калі гэта будзе зроблена не ў рамках працэсу».

Як паведаваў супрацоўнік прэс-агенцыі «Гарбачоў-фонд» Уладзімір Тумарыш, апошняе слова ісці аб прыняцці гэтага ў неабходны час.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

«Гэты кангрэс дапаможа развіццю польскага бізнэсу з краінамі СНД. Заключэнне дамоў аб супрацоўніцтве ў гэтых напрамках, асабліва ў адносінах з краінамі СНД, да палітыкі самага вялікага спрыяння ў адносінах да прадпрыемстваў.

ДА УРУЧЭННЯ ВЯРЦЕЛЬНЫХ ГРАМАТ

13 кастрычніка Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Вялікага герцаства Люксембург у Рэспубліцы Беларусь Жан-Мары Хостэ ўручыў, аўрацельныя граматы першаму намесніку кіраўніа беларускага парламента, Вячаславу Куаняцкову.

Прафесійнальную дзейнасць пачаў у 1961 годзе адвакатам стажорам у адвакацкай канторы. З 1964 года — адвакат права ў міністэрстве замежных спраў Люксембурга. Затым працаваў у дагаворна-прававым адзеле МЗС. У 1968 з'яўляўся членам дэлегацыі Люксембурга ў ААН. У 1969 годзе — дэлегат Люксембурга на Венскай канферэнцыі па праве дагавораў.

З 1970 па 1976 год — намеснік галоўнага прадстаўніцтва Люксембурга пры НАТО. З 1976 па 1978 год — спецыяліст па пытаннях міжнароднай эканомікі ў міністэрстве замежных спраў і знешняга гандлю. Быў дэлегатом Люксембурга на Канферэнцыі па эканамічнаму супрацоўніцтву ў Еўропе (Парыж, 1977 г.), дэлегатом Люксембурга на канферэнцыях

ЮНЕСКА па сумесных фондах і даўгах краін, якія сталі на шлях развіцця (Жанева, 1977 і 1978 гг.). Затым займаў пасады:

дирэктара Дзяржаўнага пра- тэкала, упралвання і права мі- ністэрства замежных спраў Люксембурга;

пастаяннага прадстаўніка Люксембурга ў рангу пасла пры Савецкай Еўропы ў Страсбургу (1979 г.);

пастаяннага міністра Люксембурга ў рангу пасла пры Савецкай Еўропы ў Страсбургу (1983 г.).

У 1985 годзе атрымаў на- значэнне Надзвычайнага і Паўна- моцнага Пасла Вялікага гер- цаства Люксембург у Нідэр- ландах. З 1992 года — Над- звычайны і Паўнамоцны Пасол Вялікага герцаства Люксем- бург у Расіі, Фінляндзі і Ман- голіі.

Свабодна валодае нямецкай, французскай, англійскай мова- ми, гаворыць на галандскай, італьянскай, іспанскай.

Жаната, мае сына.

Адрэс інфармацыі МЗС Рэспублікі Беларусь: БЕЛІНФАРМ.

334 рублі за адзін долар на валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

Ва валютнай біржы ў Маскве. На таргах Маскоўскай міжбанкскай валютнай біржы (ММВБ), якія адбыліся 13 кастрычніка, курс до- лара склаў 334 рублі. Ад- беглае — 46 руб. 810 тыс. долараў. Прапавода валюты склаў 50 руб. 200 тыс. до- лараў, попыт — 46 млн. 50 тыс. долараў.

У Бішкеку без сенсаций: канфедэрацыя не нарадзілася, Садружнасць не памерла

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Падарожнічаць па краінах Садружнасці пакуль што можа будзе без віз — адпаведны дакумент падпісаны ў Бішкеку.

Таджыкістан і Туркменістан настойвалі на ішч большай свабодзе: каб выдадзеныя іша- земцам візы распаўсюджваліся не толькі на тую краіну, якая іх выдавала, але і на ўсю Садруж- насць. Беларусь катэгарычна адмовілася ад такой прапано- вы. Сапраўды, малапрапанавы перспектыва — пацярпець ад ішчальна неабходна паўдаль- вых «тасей», якіх да нас ішч не запрашаю.

Што ж датычыцца «асоб каў- казскай нацыянальнасці», то і С. Шухмен

Фабіян Шантыр

Лёс і трагедыя наркома нацыянальных спраў Беларусі

(Заканчэнне. Пачатак у № 196—201, 204, 205).

16 студзеня 1919 года Цэнтральны камітэт РКП(б) разглядаў пытанне аб тэрыторыі Беларускай рэспублікі. Штат большавікоў прыходзіў да «дэда»: абмежаванай тэрыторыі рэспублікі ўсяго дзевяноста губерняў — Мінскай і Гродзенскай, аб'яднаных Беларусі і Літвы ў адну дзяржаву, а Віцебскую, Магілёўскую і Смаленскую губерні далучыць да Расійскай Федэрацыі. «За» такі «мудры» падыход прагаласавалі ўсе члены ЦК РКП(б) і ўладзімір Ленін.

Мяснікоў і Рокітнік, Пікаль і Рэйгольд, Калімановіч і Рокітнік, Берсан і Найдзінкоў у такіх падыходах пэнтэра адчувалі вялікае задавальненне. У выніку партыйным архівам Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КПБ захоўвалася шмат выказванняў іх адносна лёсу рэспублікі, у акой яны аказаліся чыста выпадкова, «па волі партыі». У студзені таго ж 1919 года Мяснікоў, напрыклад, заўважыў: «Мы спераз заявілі категорычна супраць рэспублікі; а Кірыны паддавалі сваёму патрону: «Паўночна-Заходні камітэт таксама не хацеў ісці далей вобласці...» Вось такія былі яны — «барацьбіты» за беларускую дзяржаўнасць!

Спадохаўся Масква, што прыродзе ўлада ў Беларусі ў рукі сапраўдных патрыятаў, воль і вырашыла яе даць у гэты пераходны перыяд па сваёй манер. І рабілася ўсё гэта без уліку самога нашага народа, на падставе дырэктывы з Масквы... Народная камісія нацыянальных спраў Фабіяна Шантыра гэта прынята была за ўсё.

Ажыццявіў пастанову ЦК РКП(б) аб падзеле Беларусі ў Мінск накіраваў прадстаўніцтва ЦК партыі Іофэ. Але нават на пасяджэнні Цэнтральнага бюро Кампартыі (большавікоў) Беларусі паразумення гэтага задуму не знайшлі. Нават спытаўся на думку Леніна на некаторых членаў ЦК «не дэянічалі». Тэрмінова павядамі аб нягодзе ў Мінску, і Святлоў тут жа адбыў тэлеграму: «Цяжка падтрымліваць сябе перадумовамі, высказанымі ў Іофэ». Бюро накіроўвае ў Маскву да Леніна двух сваіх членаў, але тым вяртаюцца ні з чым. А пакуль дэлегацыя вярталася ў Мінск, Святлоў накіраваў тэлеграму... старшын урада Жылуноў, Тоні ж быў самым звязчым для большавікоў — дыктатарам. «Дэлегатам Цябе было рэшуча адказаць на адмене пастановы Цябе. Падтрымаў: Віцебская, Магілёўская, Смаленская губерні отходзіць, у Беларусі застаюцца дзве губерні — Мінская і Гродзенская...» Додаткова пастановенне Цябе: правесці на с'ездзе Беларусі аб'ядненне з Літвой...»

Вось так і закладвалі асновы партыйнага кіравання — у іх краіне, і ў кожнай рэспубліцы — саветнікі і гаспадарчым будаўніцтвам. Закладваліся ў дапамогу гвалту, грубага паварушы элементаў свавольства праваў народаў. Аб іх імгненніх і пажаданнях ніхто не хацеў нават ведаць. І як наўня гучыць сёння тлумачэнне доктара нав Вадзіма Крутава аб тым, што «неакіраваных і вызваленых ад акупацыі тэрыторій патрабавалі да сабе рознага падыходу ў ажыццяўленні дзяржаўнага кіравання» (Полымя, 1986, № 9, с. 132).

2 лютага 1919 года Часовы рэвалюцыйны рабоча-сялянскі ўрад Беларусі перадаў свае павучальныя Першаму Усебеларускаму з'езду Савету.

У нумары «Звезда» за 4 лютага 1919 года ўдзельны аддзелы звесткі аб дэлегатах з'езда Савету БССР. 121 чалавек прадстаўляў Мінскую губерню, 11 — Гродзенскую, 25 — Віленскую, 48 — Смаленскую, 10 — Магілёўскую губерні, 7 — бежанцаў. Наводзіцца дэлегата не было, як бачым, ад Віцебска, і калі тым, хто праводзіў выбары іх, меркавалі, што ад адшчышч пад Расію губерняў прадстаўнікі не патрабаваліся, дык навошта яны былі са Смаленска і Магілёўшчыны? Цікава быў і партыйны састав дэлегатаў: 213 з іх з'яўляліся членамі КП(б)Б, а астатнія, як пераказвала газета, — «спэцыяльнымі асобамі». Іншыя жазу, на з'езд Саветаў трапілі «свае» і патрэбны большавікам людзі.

З'езд, які і чакалі арганізатары яго, прайшоў «аднадушна і на высокім арганізацыйным узроўні» (так, прынамсі, літаральна ўсе партыйныя, саветнікі і гаспадарчыя форумі будучы прыходзілі ў нашай краіне, у тым ліку і ў Беларусі, ішчы амаль сем дзесяцігоддзяў. — Заўвага А. М.). Будзе прынята Канстытуцыя БССР, у адпаведнасці з якой Савет Народных Камісароў рэспублікі... не патрабаваліся. Замест яго функцыі ўрада «перадаваліся» Цэнтральнаму Выканавчаму Камітэту, які станаўся адначасова (падкрэслена мной. — А. М.) заканадаўчым, кантралюючым і распарадчым органам. Так было патрэба ў Маскве... Больш

таго, і людзей — вядомая справа, сваіх — яна расставіла ва ўладзе Беларусі. Членамі ЦВК становіліся камісары, вядомыя не толькі шырокім працоўным масам, а нават кіраванню рэспублікі. Калі 5 лютага 1919 года старшынствам стаўленіка Масквы А. Мяснікова ўтвараўся новы ўрад БССР, месца ў ім «не знайшліся» ні старшын першага беларускага ўрада Зміцера Жылуноў, ні народнаму камісару асветы Аляксандру Чарвякову, ні наркому замежных спраў Усеваладу Фальскаму, ні наркому працы Язэпу Дылу, ні камісару юстыцыі Аляксандру Квачанюку, ні наркому нацыянальных спраў Фабіян Шантыру... Месца Фабіяна Гіляравіча захапіў нехта Мандэльштам, хоць сам быў народным камісар асветы за яго і не трымаўся: ён бачыў, што ў яго родным краі пачынаецца наступленне чорных, сапраўды расійскіх у адносінах да беларускай справы, сіл.

Вынікам з'езда Саветаў Беларусі «Звезда» прысвечыла аднаменны рэдакцыйны артыкул (№ 3 за 5 лютага 1919 г.). Вось як «тлумачыла» іх газета:

«Почему с'езд ограничился только желанием о вступлении в Российскую Советскую федерацию, почему он сразу не претворил в дело свое желание о полном объединении с Россией? Для этого были очень и очень важные причины: международно-политического характера. Перед Белорусией был поставлен вопрос: как она принесет больше пользы... существующей как самостоятельная республика или сливаясь с РСФСР? И после зрелого и всестороннего обсуждения данного вопроса... политическая мудрость говорит нам, что мы должны пока существовать самостоятельно. Ким и где ставился вопрос об этом, «как она принесет больше пользы», чья «политическая мудрость» уличалась при назначении «леву Белоруси, так тут же за всё и застанется «скара» у историков... А воешь что адзначае ў рэдакцыйным артыкуле «Звезда» далей:

«С'езд подтвердил, что попути белорусской националистической интеллигенции к созданию «своего» белорусского языка, «своей» национальной культуры напрасны... Пусть примут это к сведению белорусские писатели...»

Нішто сабе тэрміналогія! «Принять к сведению» — гэта, вядома, ж, пераходзіць на нашым нацыянальным (а не нацыяналістычным. — Заўвага А. М.) дзеянні, амагарам за народнае шчасце аб тым, што ўступаць ім не будзе!

І яшчэ адзін дакумент прыняў першы Усебеларускі з'езд Саветаў. Была падпісана Дэкларацыя аб аб'яднанні Беларусі і Літвы ў адзіную Літоўска-Беларускую Саветскую сацыялістычную рэспубліку (Літбел). Іменем з'езду гэты дакумент падпісалі: армянін Мяснікін (Мяснікоў), літовец Капускас, рускі Іваноў, Пятроў, яўрэй Іофэ, Рэйгольд, Пікаль, Калімановіч, Найдзінкоў...

Утварыўшы Літбел, Ленін, Святлоў і Сталін моцна памыліся. Хаоу ў гаспадарчых справах, голад, беззаконне не толькі не зменшыліся, а наадварот, павялічылі і раслі. У прыватнасці: «які тэрыторыі нашай» рэспублікі ўспрымаў дэфект паўстанняў і мяжджоў, у Гомелі, Рагачове, Керне, Рэчыцы, Слуцку, Старобіне, Нясвіжы, Барысаве, Полацку і іншых вялікіх і малых гарадах і мястэчках.

Пайшоў у наступленне і польскае воіска. У канцы красавіка 1919 года яно заняло Віленю, адкуль урад Літоўска-Беларускай рэспублікі ўцяў у Мінск, аднак 8 жніўня палкі занялі і яго. Праўда, ішчы раней — 17 ліпеня — ЦК РКП(б) распустіў кіруючыя органы Літбела...

Непадарвакванне большавіцкай улады, нягода са стаўленікам Масквы ў падыходзе да вырашэння ключавых праблем беларускага нацыянальнага адраджэння дорага каштавалі народнаму камісару нацыянальных спраў першага беларускага ўрада Фабіян Шантыру. Праўда, сапратку пасля адстаўкі яго ішчы спрабавалі «прылучыць», перахвацалі, прызначачы то супрацоўнікам Мінскага губернскага ваеннага камісарыята, то членам Асобай харчовай камісіі Заходняга фронту, то — разам з А. Чарвяковым і В. Кірыным — супрацоўнікам Беларускай рэдакцыйнай калегіі ЦК КП(б) Літоўска-Беларускай рэспублікі...

Аднак не задавальняла гэта Фабіяна Гіляравіча ніколі, ён па-ранейшаму марыў «прапавяць над адбудовай вольнай беларускай» — Беларусі...

У лютым 1920 года Шантыра аб'явілі ў Чырвоную Армію. А ўжо вясной яго арыштавалі, абвінавачвалі ў нацыянальнай контррэвалюцыі і расстралялі. Яму было ўсяго толькі 33 гады...

Так былі камісар нацыянальных спраў таў першай ахвярай барацьбы партыі большавікоў супраць беларускай «нацыяналістычнасці».

8.20. «Вагатыя тансама пла-
чучы».
9.05. Мультифильм «Альбина и салдат», «Тайна золотых туф-
ликов», «Мур-скарачок».
9.55. Канцэрт акасабля рускіх
народных інструментаў імя
М. Буладзіна.
10.20. «Воз наследина». Дан.
фільм.
11.00. Навіны (у сурдаперакла-
дамі).
11.25. «Дзеці «соіна». 2-я серыя.
12.45. «Замынінае мола». Мас-
таці фільм.
14.00. Навіны (у сурдаперакла-
дамі).
14.25. Тэлемент.
15.15. Уолт Дзісней прадстаў-
ляе.
16.05. Дан. фільм «Ханатлас».
16.15. «Алесь і кампанія». Пера-
дача для дзяцей.
17.00. Навіны.
17.25. «Да 16 і старэйшых».
18.10. «Вагатыя тансама пла-
чучы».
18.35. «Партэт на фоне».
18.45. «Партэт і яго наміна».
19.45. Добрыя кошы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Лета «Міліён».
21.10. Кінапарамы.

**ПРЫМАЕМ
УКЛАДЫ
пад
300 %
гадавых.
тэл. у МІНСКУ
45-12-95.**

ТЭЛЕБАЧАННЕ

15 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Экан беларускага мін.
«Годны да несправы».
10.05. У трыгоў. «Востраў на-
дзеі і надзеі». Тэлеспектакль.
16.25. Праграма перадач.
16.30. Навіны.
16.35. Гісторыя Беларусі. 5-ы
клас.
16.55. «Маленькія сведка». Мас-
таці фільм (фільм). 2-я серыя.
18.00. «Канья жыцця». Дан.
фільм.
18.55. Зацэпачыць май пісьмо...
19.00. Абласныя навіны (Грод-
на).
19.10. Як пачаць уласную спра-
ву. Дыялог амерыканскага бі-
знесмена.
19.40. Якія мы гаспадары? Нава-
грудскія змалюбы.
20.10. «Полднёвая пачатка». Ки-
навары.
20.20. Тыдзень беларускага ўра-
да.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Творчае маладзёжнае аб-
ладанне «Крош» прадстаўляе...
22.30. Ніка.

Канал «Астаніна»
5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.30. «Востраў і Кіа-ква». Муль-
фільм.
8.00. Навіны.

Анатоль МЯСНІКОЎ

Матэрыялы выпуску
падрыхтаваў да друку
Мікалай ЧАХОЎСКІ
(тэл. 32-41-92).

РАЯНІРАВАННЯ САРТЫ

Яблыня сорту «Мінскі»

У гэтай сорту, як кажуць, усё яшчэ наперадзе. За два з палавінай дзесяцігоддзі ён прайшоў апрабацыю, набыў пэў-
ную рэпутацыю. Сорт беларускай селекцыі. Па зместах і харак-
тэрыстыцы пераўзыходзіць «бачку» — амерыканскі сорт «сузіс». Першыя
зборы да 4—5 год пася пасадкі. Ураджай увесь час рас-
це. Яблык шырай сярэдняга памеру, акругла-канічнай фор-
мы. Афарбоўка — зялёна-жоўтая з выразнымі кропачкамі.
На сонечным баку — яркая чырвоная. Дарэчна, лёгка-вы-
нэны колер афарбоўвае увесь плод.
Транспірацыю пераходзіць наліска, яго не даймаюць
хваробы. У падвалах захоўвацца да сакавіка.

ПЕРАПІСКА З ЧЫТАЧАМІ

Гарбуз-амаль пуд вагоу

«У падборцы за 7 кастрычніка прачытаў пра гар-
буз з вёскі Заверка, — піша
Богдана Крапкава з Кру-
скага раёна. — Я таксама
вырошчу гарбуз. Больш
уважліва — пацінуць
за 10 кілаграмаў!»

Далей наша падпісчыца па-
ведала, што ніякай «хіміі»
не прымяняла — толькі пера-
гной і попель. І яшчэ — добры

І восенню работы шмат

Быццам і закончыўся не-
спакійны з-за засухі год
дзячкі. Але пошта адзе-
ла, як і раней, поўная тры-
вогі. Што тэрмінова трэба
зрабіць, каб вясною радаваў
ранні ўраджай? Што са-
дзіць-сець на зіму?

Апошнім часам нашы зімы
мяккія: Нема тых морозоў за
35 градусаў, якія далікалі ўсё
жывое. Можна і трэба сець
на зіму морква, пятрушкі,
кроп, прайшоў лепшы час па-
садкі, часнаку.

Грады, рытхуем як звычай-
на. Робім канаўкі, скажам, для
морквы. Пакідаем іх у такім
стане да канца месяца. Як
толькі наступаюць лёгкія мар-
зы (канец кастрычніка) сеем
з некалькі завязанай нормай
Загортваем зямлю. Пасля
ўцяпляем торфам, перагноем,
яловым лапкам (яны добра

ўтрымліваюць снег). Пад такой
коўраў насенне зіму выдат-
на. Яно прародзіць усе стады
яравішчы. Вясною застаецца
раскрасці грады, каб кроўля
расліскі ўздымалі, што назы-
ваецца, на поўныя грудзі.

Шмат дзе ладзіць грады пад
самую дробную цыбулю-сявок.
Тут «стратэгія» такая. Гэтыя
малосенкі цыбуліны за-
важыць наліскай каліж. Яны та
засыхаюць, то гінуць. У зямлі
ішчы лепш. Але садзіць трэба
у такі тэрмін, каб не з'явілася
зеляніна.

Грады рытхуем, як і для
часнаку, толькі больш старан-
на. Садзім калёны радкамі
(30 см) і адно ад аднаго на
адлегласці 3—4 см (верхняй
засыхаюць часткі відчы з ям-
лі). Завязваем перахвым тор-
фам і перагнойным гноем сло-
ем да 3—5 см (вяснова частку
яго зніжым).

Вясною, калі чаранкі пойд-
дуць у рост (а некаторыя і не
ўзыхдуць, бо пасадзілі пазнава-
чы), расліны некалькі разоў
чышч. У канцы мая — першай
аўгуставы пераходзім да поўна-
падкароў карыяком ці рас-
ворам мінеральных угнаенняў.

«Балотная» зямля

Многія дачнікі запраўляю-
ць грады чарназёмам з
балот. Ці не шкодна гэта?
Нагадаем, што такая чорная
пуньяная зямля ўтваралася
стагоддзямі. З рэштняў траў і
лісця, якія перапылі і перагі-
лі. Там ёсць усе памятныя рэ-
чывы, якія патрэбны для раз-
віцця. Так што, уносячы чар-

назём, шкоды не робім. Але ў
першы год ён не дае эфек-
ту, бо амаль усе элементы зна-
ходзяцца ў неадступным для
раслінаў стане. Лепш, калі такую
зямлю раскідваць на паверхні.
За вясень, зіму і частку вясны
яна правяртыцца і перамерзне.
Асноўныя элементы сылкавання
будуць аддлучаны на волю.

Для будучай сяўбы

Кожны дачнік марыць наладзіць у сябе на участку добрае
насяненнае. Цяпер, калі многія культуры ўбрана і калі
мы перапрацаем насянае, не пазна пачаць і пра насен-
нікі.

Вы купілі ў магазінах цыбулю-сявок сорту «Стрыгуноў-
скі». Ён раянаваны, да неабавязковага ўдзялі. Будзе эк-
земпляр без хвароб, пашкоджанняў. Палідуць падбіраць ад
4 да 5 сантыметраў у дыяметры. Патрымаць іх на батарэй
(печы) да 9 гаўдзі. Там тэмпература неадзе 40 градусаў. Гэта
для таго, каб застрахавалі ад розных хвароб. Захоўваць та-
кія цыбуліны асобна і ў месцах, дзе найхалодней (але не ма-
роз). Лепшая тэмпература зямлі 4—6 градусаў.

Морква адбіраюць вагою 100—150 грамаў, ярка афарбоў-
кі. Акуаюць яе на 5—10 мінут у малянавага колеру рафтор
магнітоў, прымаваем. Зліваем у рачныя іясык так, каб
не дакраналася адна да адной. Рачны іясык увесь час павінен
быць умерана вільготным (пры сыханні з яго не капае, але
форма спрашаванай грудзі захоўваецца).

Буракі вызначаюць па арэзі. Калі іх афарбоўка ярка-чыр-
воная, адной тэральнасці — падыходзіць. Акладваем убук
з бледнаватым колерам, з вейкімі кругамі. Вага караняпло-
даў — 70—150 грамаў.

Качаны капуста (па сартакі) прыспявае ў скрынях зямлёю,
а лепш тым жа рачным іясыком. Сачыць, каб яны не заваілі.
Пры першых прыкметах хваробы экзэмпляры выдаляць.

BENJAMIN FRANKLIN FELLOWSHIP PROGRAM OPPORTUNITIES FOR GRADUATE STUDY IN THE USA

The Government of the United States of America and the American Embassies announce the Benjamin Franklin Fellowship Program which will provide approximately:

- 115 Fellowships, one-year or two-years in length, for graduate study and professional internships in the USA, leading towards a degree or certificate from a U.S. institution; and
- 35 Fellowships for one year, non-degree graduate study and professional training internships in the USA for those with a minimum of two years professional work experience in the field of specialization for which they are applying.

A geographic representation of awards from all participating countries will be sought.

Fields: Business Administration Economics Law Public Administration

Completion for the Benjamin Franklin Fellowship Program is merit-based and open. Anyone meeting the criteria listed below is eligible to apply. Applicants must be citizens of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Russia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, or Uzbekistan. Applicants must:

- Lack funding to study in the United States;
- Be under the age of forty (40);
- Hold an undergraduate degree (five-year program) with good academic standing;
- Hold a degree in law if applying for the law programs;
- Demonstrate proficiency in written and spoken English at the time of application;
- Demonstrate professional aptitude and leadership potential in their field of specialization;
- Have a minimum of two years of professional work experience if applying for the one-year professional development program;
- Be able to begin studies in the United States in August 1993;
- Make a commitment to return to their home country for a minimum of two years following the completion of their program if awarded a Benjamin Franklin Fellowship.

Participation in the Benjamin Franklin Fellowship Program is contingent upon the ability to obtain and maintain a US visa.

Individuals who fall into any of the following categories are not eligible for the Benjamin Franklin Program:

- Individuals married to U.S. citizens;
- Individuals enrolled in U.S. academic programs;
- Individuals earning a living or salary in the U.S.

The Benjamin Franklin Fellowship Program does not discriminate on the basis of race color, sex, religion, national and ethnic origin, handicap, or disability. Support for the program is provided by the United States Information Agency.

THE PROGRAM IS ADMINISTERED BY:

American Council of Teachers of Russian/American Council for Collaboration in Education and Language Study (ACTR/ACCLES) Institute of International Education (IIE) International Research & Exchanges Board (IREX) Soros Foundation

Further information and instruction about how to obtain applications may be requested in writing or by telephone from the addresses listed below. New contact offices will be opening soon in areas not represented below. Individuals from regions not listed should contact the closest center for information about obtaining application.

BENJAMIN FRANKLIN FELLOWSHIP INFORMATION OFFICES
RUSSIA 117049 MOSCOW V-49
P.O. BOX 1
BENJAMIN FRANKLIN FELLOWSHIP PROGRAM
TELEPHONE: (095) 239-14-75

Benjamin Franklin Fellowship Program
Maykovsky Library
Fountain, 44
191025 St. Petersburg, Russia
Telephone: (812) 110-60-98

Benjamin Franklin Fellowship Program
Karl Liebknecht Street, 12
Room 301
252021, Kiev, Ukraine
Telephone: (044) 291-52-77
Fax: (044) 291-52-77

Benjamin Franklin Fellowship Program
Olimpiyag 12
200101 Tallinn, Estonia
Telephone: (0142) 60-18-95
Fax: (0142) 60-19-98

Benjamin Franklin Fellowship Program
Dahabul Street, 25, Room 311
480100 Alma-Ata, Kazakhstan
Telephone: (3272) 81-13-14
Fax: (3272) 85-13-14

Benjamin Franklin Fellowship Program
Ulanovskaya Street, 1
109189 Moscow, Russia
Telephone: (095) 297-69-85
Fax: (095) 297-69-85

Benjamin Franklin Fellowship Program
at Pirogova 3, box 503 (laboratory corps)
630090 Novosibirsk, Russia
Telephone: (3832) 35-44-36
Fax: (3832) 35-44-36

COMPLETED APPLICATIONS FOR THE 1993 BENJAMIN FRANKLIN FELLOWSHIP PROGRAM MUST BE RECEIVED BY ONE OF THE OFFICES BY NOVEMBER 27, 1992. EARLY SUBMISSION OF APPLICATIONS IS ENCOURAGED.

ДА УВАГІ КРАЎНІКОЎ КАЛПАСАЎ, САЎТАСАЎ, РАЙАГРАСНАВАЎ, ПРАМЫСЛОВЫХ І КАМЕРЦЫЙНЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І АРГАНІЗАЦЫЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ!

АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «БЕЛАРУСКАЯ АГРАПРАМЫСЛОВАЯ БІРЖА»

16, 23 і 30 КАСТРЫЧНІКА ПРАВОДЗІЦЬ ПЕРШЫЯ АСЕННЯ АДКРЫТЫЯ ТАРГІ.

У гэтыя дні вы можаце азнаёміцца з работай «БЕЛАГРАПРАМБІРЖЫ», а
ТАКСАМА ПРАДАЦЬ СВАЕ І КУПІЦЬ НЕАБХОДНЫЯ ВАМ ТАВАРЫ.
Для ўдзелу ў таргах і заключэння здзелак неабходна мець круглую пачатку гаспа-
дарні аб прадпрыемства, а таксама даверанасць на права ўдзелу ў таргах біржы і
вясціўлення здзелак.

ВЫСОКАКАВАЛІФІКАВАНЫЯ СПЕЦЫЯЛІСТЫ БІРЖЫ ДАПАМОГУЦЬ ВАМ ЗАРЫЕНТА-
ВАЦІ ў РЫНАЧНЫМ МОРЫ, АДКАЖУЦЬ НА ВАШЫ ПЫТАННІ.

ДАВЕДКІ ПА ТЭЛЕФОНАХ: 77-01-37, 77-07-26.
Таргі праводзіцца штотыднёва па пятніцах, з 11 гадзін па адрасу:
г. МІНСК, вул. КАЗІНКА, д. 86, корпус 2.
РЭГІСТРАЦЫЯ ў ДЗЕЛЬНІКАУ 3 9.00.

Не таргах у пятніцу, 9 кастрычніка 1992 года, было зарэгістравана 19 здзелак на
агульную суму 6 млн. рублёў.

Сярод купленых і прададзеных тавараў:

Назва тавару	Аб'ём акупкі	Цана за акупку (рублёў)
Акцыя АТ «Белграпрамбіржа»	шт.	40.00
Нецел, сярэд. вага 300—500 кг	тона	60.00
Крухмал	тона	50.00